

Områdesnämnden för humanvetenskap

Yvonne Svanström
Vicerektor

Kulturdepartementet
Regeringskansliet

Handläggare:
Karolina Alveryd

Yttrande över remiss: Ett hållbart mediestöd för hela landet (Ds 2022:14)

Områdesnämnden för humanvetenskap har ombetts att till Kulturdepartementet inkomma med synpunkter på remiss av betänkandet *Ett hållbart mediestöd för hela landet (Ds 2022:14)*. Betänkandet har remitterats till Juridiska fakulteten och Humanistiska fakulteten. Synpunkter har inkommit från Juridiska fakulteten och redovisas i bifogad bilaga, som utgör områdesnämndens svar.

Yvonne Svanström

Karolina Alveryd

Juridiska fakultetskansliet

Områdesnämnden för humanvetenskap

Remiss: Ett hållbart mediestöd för hela landet (Ds 2022:14)

Stockholms universitet (Institutionen för mediastudier och Juridiska institutionen) har anmodats att yttra sig över ovan angiven promemoria. Juridiska fakultetsnämnden får därför för sin del anföra det följande.

Inledning

Juridiska fakultetsnämnden begränsar sitt yttrande över förslaget till medielag och förordning till de principiella frågorna och berör därför inte stödets storlek, i vilken form mediestöd ska lämnas, såsom driftsstöd eller redaktionsstöd, vilka medier som föreslås omfattade – se dock nedan om ansvarig utgivare - eller föreslagna övergångsbestämmelser. I remissytrandet fokuseras därför huvudsakligen på de delar av promemorian som behandlar villkoren för mediestöd.

Stöd endast till medier med ansvarig utgivare

I promemorian föreslås, utan motivering, att de medier som tilldelas stöd ska ha en ansvarig utgivare, ett krav som därmed överförs från den nu gällande mediestödsförordningen. Juridiska fakultetsnämnden noterar att i förarbetena till mediestödsförordningen framträder kravet på en ansvarig utgivare som något som ska garantera att berättigade till mediestöd har en ansvarig publicistisk hållning, såsom kommer till uttryck i prop. 2017/18:154 s. 28. I promemorian saknas dock en analys av om det finns aktörer som saknar utgivningsbevis, men som skulle kunna ses som allmänna nyhetsmedia. Troligen finns numera nyhetsförmedlande aktörer i nätmiljöerna som inte har skaffat utgivningsbevis för sin webbplats och därmed saknar ansvarig utgivare. Det framstår inte som självklart att sådana aktörer per automatik ska uteslutas från möjligheten att få mediestöd.

Vidare bör här noteras att förslaget går ut på att mediestöd ska nekas i en ”tydlig situation”, som exemplifieras med att ”mediets ansvarige utgivare har dömts för hets mot folkgrupp eller något annat tryck- eller yttrandefrihetsbrott”. Detta framstår som ett väl trubbigt uttryck om det skulle vägleda tillämpningen, eftersom ansvariga utgivare, inte minst för de större nyhetsmedierna, inte sällan kan ha att svara exempelvis för yttrandefrihetsbrottet förtal och också ha kommit att fällas till ansvar. Ägaren till ett medium som söker stöd, den som i realiteten har särskilt intresse av detsamma, skulle alltså ha att avskeda den ansvarige utgivaren, i förekommande fall, för att ha möjlighet att komma i åtnjutande av stödet. Juridiska fakultetsnämnden ser snarare som självklart att

---

Juridiska fakultetsnämnden

den föreslagna syftesbestämmelsen i 2 § mediestödslagen – att stöd endast ska lämnas till allmänna nyhetsmedier av hög kvalitet – leder till att medier som huvudsakligen ägnar sig åt desinformation, därmed ”felaktigt eller vilseledande innehåll”, inte kan påräkna något stöd.

Juridiska fakultetsnämnden finner det motiverat att överväga en mer inbegripande formel för dem som kan erbjudas mediestöd. I särskild mån om möjligheten till överklagande fortsatt skulle nekans beträffande beslut inom mediestödslagens ram (se nästa stycke).

Frågan om överklagande

Av 39 § i promemorians förslag till förordning om mediestöd framgår att mediestödsnämndens beslut inte ska kunna överklagas, något som ligger i linje med det som följer av de nu gällande mediestöds- och presstödsförordningarna. Emellertid finner Juridiska fakultetsnämnden det egendomligt att det gällande överklagandeförbudet motiverats med hänvisning till nämndens domstolsliknande karaktär – det talar väl närmast för motsatt slutsats. Åtskilliga domstolsliknande nämnders beslut på andra områden kan visst vara överklagbara. Att mediestöd lämnas endast i mån av tillgång på medel, såsom påpekas i promemorian, ter sig inte heller som argument mot överklagande i sig.

Dessutom är det så att den föreslagna mediestödsregleringen innebär att de tidigare kvantitativa avgränsningarna ersätts av mer allmänt formulerade kriterier, vilka ger större utrymme för tolkning och dessutom en del svåra gränsdragningar – särskilt om det nya demokrativillkoret ska behållas (se nedan). Det saknas således ett starkt stöd för att Mediestödsnämndens beslut inte ska kunna överklagas.

Införande av ett s k demokrativillkor

I promemorians förslag till mediestödslag, 5 § första punkten, uppställs som ett villkor för mediestöd att det allmänna nyhetsmedium som söker stöd ”har en publicistisk verksamhet som inte står i strid med grunderna för det demokratiska styrelseskicket samt respekten för alla människors lika värde och den enskilda människans frihet, integritet och värdighet”.

Det kan dock invändas häremot att ett dylikt villkor - sett i sammanhang med att endast grundlagsskyddade medier kommer ifråga för mediestöd - kan komma i konflikt med TF:s förbud mot hindrande åtgärder, 1 kap. 8 § andra stycket TF. I tidigare utredningar och vissa lagförslag har på principiella grunder framhållits att det allmänna inte i förhand bör blanda sig i mediernas innehåll ur ett värdegrundsperspektiv. Ett mediestöd kan möjligen, under vissa förutsättningar, anses utgöra en hindrande åtgärd i TF:s mening!

Rent principiellt finner sålunda Juridiska fakultetsnämnden att det inte är förenligt med den svenska tryck- och yttrandefrihetstraditionen att myndighet ges mandat att pröva bland annat vad som är sant och relevant, låt vara att mediestödets konflikt med TF:s förbud mot hindrande åtgärder inte ter sig helt given. Men även om man delar uppfattningen att det inte är en konstitutionell rättighet att få bidrag, riskerar en myndighetsprövning att påverka medierna totalt sett beträffande själva innehållet i mediebudskap och kan därför hämma den fria åsiktsbildningen totalt sett. Det kan också sättas ifråga om stödprövningen är förenlig med den grundläggande principen i TF om att myndigheter inte får vidta hindrande åtgärder på grund av en skrifts innehåll och därmed att inte heller premiera dem som idag uttrycker endast allmänt accepterade uppfattningar.

Juridiska fakultetsnämnden stannar vid att övervägande skäl framträder för att slopa en s k demokratibestämmelse i detta sammanhang. Däremot finns skäl att överväga om inte det nuvarande kravet i mediestödsförordningen (4 § första stycket 6) på att stödberättigade medier måste följa god medieetisk sed, kan utgöra ett gott alternativ till ett demokrativillkor, särskilt som det inte riskerar att hamna i konflikt med hindersförbudet i TF; det medieetiska systemet uppställer ju inte innehållsmässiga krav på samma sätt som ett demokrativillkor.

Remissvaret har på fakultetsnämndens uppdrag beslutats av dekanus, professor Jessika van der Sluijs. Yttrandet har beretts av professor Jan Rosén. Föredragande har varit utredare Karolina Alveryd. Yttrandet har expedierats av Juridiska fakultetskansliet.

Jessika van der Sluijs

Karolina Alveryd